Sözlü Tarih Çal??malar?na Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sözlü Tarih Çal??malar?na Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30853

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sözlü Tarih Çal??malar?na Yönelik Tutum Ölçe?i (SÖTÇYTÖ), Akbaba ve K?lcan taraf?ndan 2012 y?l?nda geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, bireylerin tarih e?itimi ba?lam?nda sözlü tarih çal??malar?na kar?? geli?tirdikleri tutumlar? belirlemek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçek, 26 maddeden olu?makta olup, iki ana alt faktöre ayr?lmaktad?r: Derste Kullan?m ve Tarihsel Aktar?m. Be?li **Likert tipi derecelendirme** format?n? kullanan SÖTÇYTÖ, geçerlik ve güvenirlik çal??malar? sonucunda alanda kullan?labilecek nitelikte, sa?lam bir psikometrik yap?ya sahip oldu?u gösterilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Sözlü Tarih, Tutum, **Tutum Ölçe?i**, Ölçek Geli?tirme, E?itim, Tarih Ö?retimi, Likert Ölçe?i, Sosyal Bilgiler.

Yazarlar

Bülent Akbaba, Baki K?lcan.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ö?rencilerin veya e?itimcilerin **sözlü tarih** yönteminin derslerde kullan?m?na ve bu yöntemle elde edilen bilgilerin sosyal ve tarihsel aktar?m?na yönelik sahip olduklar? duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri yani tutumlar? sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Bu araç, tarih e?itiminde sözlü tarih yöntemlerinin entegrasyon düzeyini ve ö?rencilerin bu yönteme olan ilgisini tespit etmede kritik bir rol oynamaktad?r.

Ölçek, e?itim programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmek ve sözlü tarih çal??malar?n?n ö?rencilerin tarih bilinci üzerindeki etkilerini analiz etmek için tasarlanm??t?r. Elde edilen veriler, tarih derslerinin içeri?ini ve pedagojik yakla??mlar?n? geli?tirmek üzere önemli geri bildirimler sa?lamaktad?r.

Yap?

Sözlü Tarih Çal??malar?na Yönelik Tutum Ölçe?i, bireylerin sözlü tarihe olan genel tutumunu ölçen iki temel alt boyuttan olu?an bir yap?y? temsil etmektedir. Bu yap?, 26 maddeden olu?maktad?r ve bireylerin sözlü tarih çal??malar?na yönelik alg?lar?n? farkl? aç?lardan ele almaktad?r.

Ölçe?in alt boyutlar? ve madde say?lar? ?unlard?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Derste Kullan?m (12 madde): Bu faktör, sözlü tarih çal??malar?n?n ders içeri?i ve ö?renme ortam? içindeki kullan?m?yla ilgili tutumlar? ölçer. Ö?rencilerin bu tür etkinlikleri ne kadar s?k?c? veya ilgi çekici bulduklar?n? de?erlendirir.
Tarihsel Aktar?m (14 madde): Bu faktör, sözlü tarih yoluyla ö?renilen bilgilerin ba?kalar?na aktar?lmas?na ve bu bilgilerin tarihsel miras?n korunmas?ndaki önemine yönelik tutumlar? ölçer.

Geçerlik

Ölçe?in psikometrik özelliklerinin belirlenmesi amac?yla detayl? **geçerlik** çal??malar? yürütülmü?tür. ?lk a?amada, ölçe?in kapsam geçerli?ini sa?lamak için alan?nda uzman akademisyenlerin görü?lerine ba?vurulmu?tur. Bu uzman görü?leri, maddelerin ölçülmek istenen yap?y? ne derece temsil etti?ini belirlemede temel al?nm??t?r.

Yap? geçerli?ini test etmek amac?yla **aç?mlay?c? faktör analizi** (AFA) uygulanm??t?r. AFA sonuçlar?, ölçe?in teorik beklentilerle uyumlu olarak iki alt faktörlü bir yap?ya sahip oldu?unu do?rulam??t?r. Ayr?ca, her bir maddenin ölçe?in bütününe ve ilgili alt faktöre katk?s?n? belirlemek üzere madde ay?rt edicilik güçleri hesaplanm?? ve bu de?erlerin kabul edilebilir düzeyde oldu?u tespit edilmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik düzeyini belirlemek amac?yla çe?itli istatistiksel yöntemler kullan?larak iç tutarl?l?k analizleri gerçekle?tirilmi?tir. Yap?lan analizler sonucunda, bu ölçe?in sözlü tarih çal??malar?na yönelik tutumlar? güvenilir bir ?ekilde ölçebilen bir araç oldu?u sonucuna var?lm??t?r.

?ç tutarl?l?k düzeyinin hesaplanmas?nda kullan?lan temel güvenirlik katsay?lar? ve yöntemleri ?unlard?r:

Cronbach's Alpha güvenirlik katsay?s?, ölçek maddeleri aras?ndaki genel tutarl?l??? ölçmek için kullan?lm??t?r.
?ki e? yar? aras?ndaki korelasyon de?eri (Split-Half Reliability) hesaplanm??t?r.
Bu korelasyon de?erleri üzerinden Sperman-Brown formülü ve Guttmann split-half güvenirlik formülü uygulanarak ölçe?in yar?ya bölme yöntemiyle elde edilen **güvenirlik** katsay?lar? belirlenmi?tir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini desteklemek amac?yla gerçekle?tirilen **aç?mlay?c? faktör analizi**, ölçek maddelerinin hangi temel yap?lar alt?nda topland???n? ortaya koymu?tur. Analiz, 26 maddenin iki farkl? boyutta topland???n? göstermi?tir. Bu iki faktör, ölçe?in toplam varyans?n?n

ARABPSYCHOLOGY.COM

önemli bir k?sm?n? aç?klamaktad?r ve ölçe?in teorik çerçevesini desteklemektedir.

Faktör yap?s?n?n tutarl? olmas?, ölçe?in ölçmek istedi?i "Derste Kullan?m" ve "Tarihsel Aktar?m" alt boyutlar?n?n birbirinden ayr??an, ancak tutum yap?s? içinde anlaml? bütünler olu?turdu?unu kan?tlamaktad?r. Bu faktörler, sözlü tarih çal??malar?na yönelik tutumun çok boyutlu do?as?n? yans?tmaktad?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme

Format: 5'li **Likert Tipi** Derecelendirme (1=Kesinlikle Kat?lm?yorum - 5= Kesinlikle Kat?l?yorum)

Maddeler ve Boyutlar: 2 alt boyut ve 26 madde.

Kullan?labilir Dil: Türkçe

Hedef Kitle: E?itim alan?ndaki bireyler (Ö?retmen adaylar? veya ö?renciler).

Ya? Grubu: Belirtilmemi?tir, ancak akademik çal??malar ve lise/üniversite ö?rencileri için uygundur.

Örneklem Detaylar?: Geli?tirme çal??mas?, Akbaba ve K?lcan (2012) makalesinde detayland?r?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Tutum Envanteri.

Anahtar Kelimeler

Sözlü Tarih, Tutum Ölçümü, E?itim Psikolojisi, **?ç Tutarl?l?k**, Faktör Yap?s?, Psikometri.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Bülent AKBABA

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?lant?l? Kurum E-posta Adresi: akbaba@gazi.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye (Makale kayna??na göre).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2012

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar Bülent Akbaba ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ticari olmayan akademik kullan?mlarda genellikle izin gerekmektedir.

Makale Ba?lant?s?: Bu ölçe?in geli?tirildi?i makaleye a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: pegegog.net

Referanslar

Akbaba, B. ve K?lcan, B. (2012). Sözlü Tarih Çal??malar?na Yönelik Tutum Ölçe?inin geli?tirilmesi: **Geçerlik** ve **güvenirlik** çal??malar?. *Pegem E?itim ve Ö?retim Dergisi, 2(1)*, 1-10.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: sozlu-tarih-calismalarina-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Sözlü Tarih Çal??malar?na Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

Ölçek, toplam 2 alt boyut ve 26 maddeden olu?maktad?r. A?a??da alt boyutlar ve örnek maddeler sunulmu?tur:

Derste kullan?m (12 madde): Sözlü tarih çal??malar?yla i?lenen dersleri s?k?c? bulurum.
Tarihsel aktar?m (14 madde): Sözlü tarih çal??malar? arac?l???yla ö?rendi?im bir olay? ba?kas?na aktarmak için çaba göstermem.

ARABPSYCHOLOGY.COM